

Informatīvais izdevums

Mazsalacas Vēstis

18.11.1989 – 10.1992

Informāciju apkopojā Zane Berga
Mazsalacas pilsētas bibliotēka
2022.03.22.

MAZSALACAS VĒSTIS

Laikraksta moto "Par brīvu un neatkarīgu Latviju!"

Laikraksta 1.numurs 500 eksemplāros tika izdots 1989.gada 18.novembrī.

Laikraksta 1.numurā mazzsalacietis, literāts Atis Sloka raksta: "Simboliski, ka mūsu "Mazzsalacas Vēstis" pirmais numurs veltīts 18.novembrim, Latvijas Valsts dzimšanas dienai.

Visiem zinām, ka jaunais dzimst sāpēs un šaubās. Tāpat dzima arī mūsu mazā avīzīte, kas, paredzams, iznāks reizi mēnesī.

Nav svarīgi, kuram radās tā Trakā ideja, ka Mazzsalacai vajadzīgs savs preses izdevums. [...] Mazzsalacai, kurai pat neatkarīgās Latvijas laikā nebija savu laikrakstu.

Bet, pateicoties latviešu tautas trešajam atmodas periodam un Mazzsalacas LTF un LNNK grupām, pilsēta beidzot tikusi pie "Mazzsalacas Vēstīm".

Mūsu, redakcijas darbinieku, galvenais uzdevums: veidot dialogu ar lasītāju, rakstīt par visu to, kas mums sāp. Panākt, lai visu rangu priekšnieki pildītu savus tiešos pienākumus, rūpētos par pilsētas sakārtotību un labiekārtotību [...]

Mūsu uzdevums panākt, lai ikviens no mums būtu domājošs un par Latviju degošs cilvēks."

Laikrakstu līdz 1990.gada decembrim izdeva LTF¹ un LNNK² Mazzsalacas pilsētas grupa.

No 1991.gada janvāra laikraksts kļuva par Mazzsalacas pilsētas pašvaldības izdevumu. Ar šādu nosaukumu un iespiests ofseta tehnikā³ Valmieras tipogrāfijā "Liesma" laikraksts turpināja iznākt līdz 1992.gada oktobrim (Nr.40, metiens 500 eksemplāru).⁴

Avīzei bija literārs pielikums "Atbalss".

Izdevums iespiests vienu vai divas reizes mēnesī, no 1990.gada augusta - mēneša otrajā un ceturtajā nedēļā, un tā metiens bijis mainīgs. Iespiesto avīzes eksemplāru skaitu noteicis tas, par kādām aktuālām tēmām publicēta informācija laikrakstā un cik lielu lasītāju auditoriju bija plānots sasniegt. Lielākais eksemplāru skaits ir bijis 1990.gada maija Nr.6 (9) jeb Nr.13 izdevumam, kad laikraksts veltīts Mātes dienai, un septembra Nr.11(14) jeb Nr.30 izdevumam, kas veltīts Mazzsalacas Sv. Annas baznīcas 100 gadu jubilejai pēc pārbūves.

Avīzi varēja iegādāties avīžu kioskos Mazzsalacā un Rūjienā, tās eksemplārus dāvināja arī pilsētas bibliotēkām. Laikraksta cena mainījies no 30 kapeikām līdz 60 kapeikām par izdevumu.

¹ LTF saīsinājums. Latvijas Tautas fronte. <https://tezaurs.lv/LTF> (skat.11.03.2022)

² LNNK saīsinājums. Latvijas nacionālās neatkarības kustība. <https://tezaurs.lv/LNNK> (skat.11.03.2022)

³ Ofsets. Netiešs iespiedums gludspieduma tehnikā, kad iespiežamo attēlu no iespiedformas pārnes uz gumijas cilindra, bet no tā — uz papīra. <https://tezaurs.lv/ofsets> (skat. 11.03.2022)

⁴ Pēc Mazzsalacas pilsētas bibliotēkas rīcībā esošās informācijas (uz 13.03.2022)

Kā redakcijas adrese sākotnēji norādīta pasta kastīte Nr. 55, bet ar otro izdevumu pastkastītes numurs mainījies uz 110. No 1990.gada darba dienās sludinājumi pieņemti arī veikalā "Ziediņš".

No 1991.gada, kad laikrakstu sāk izdot Mazsalacas pilsētas pašvaldība, redakcija pārceļas uz pilsētas valdes telpām Pērnavas ielā 4. Šeit arī izdevuma redaktors pāris stundu dienā (otrdienās un ceturtdienās), pieņēma sludinājumus un apmeklētājus. Laikrakstā publicēšanai nav pieņemti anonīmi raksti.

Valmieras rajona laikrakstā "Liesma" Nr. 202 (22.12.1990) "Mazsalacas Vēstu" redaktors Jānis Bērziņš raksta: "LTF un LNNK Mazsalacas grupu izdevums «Mazsalacas Vēstis» ar decembri kļuvis par pašvaldības ziņnesi. Tas, tāpat kā līdz šim, iznāks divreiz mēnesī un maksās 50 kapeikas. Liekas, paši mazsalacieši ir apmierināti ar informāciju, ko dod "Vēstis". Iznākuši jau 17 numuri. Lasītāji var uzzināt par deputātu darbību, gūt ziņas, piemēram, par dzīvokļu uzskaiti, te lasāmi kultūras dzīves jaunumi, izdevumam ir arī literārais pielikums "Atbalss".⁵

Laikraksta redakcijas kolēģijā darbojušies:

Atis Sloka, Jānis Bērziņš, Baiba Bašķere, Viktorija Puriņa, Rudīte Taube.

Atbildīgais par izdevumu - Jānis Naglis.

Fotogrāfs - Māris Zariņš (no 1990.gada jūnija).

Izdevuma redaktors - Jānis Bērziņš (no 1990.gada septembra).

Mākslinieciskās noformētājas - Rudīte Taube, Rudīte Kravale, Baiba Daugule un Inga Pavare.

Korektore Baiba Bašķere.

Redakcijas kolēģijā nedarbojās profesionāli žurnālisti, bet tā bija entuziastu, vietējās sabiedrības aktīvāko cilvēku grupa, kura ar šo izdevumu centās informēt mazsalaciešus par dažādām aktualitātēm gan vietējā, gan valstiskā mērogā.

Izdevums "Mazsalacas Vēstis" ir spilgta sava laikmeta liecība, kas atspoguļo gan politisko noskaņojumu sabiedrībā un ekonomisko situāciju, gan vietējās sabiedrības aktualitātes un pilsētas "ēnas" puses.

Savdabīgs ir laikraksta izskats, jo tajā ir redzami gan ar rakstāmmašīnu rakstīti teksti, gan papildinājumi rokrakstā, gan zīmējumi un fotogrāfijas, bet dažviet iztrūkst laikraksta numerācija, kuru bibliotekāre rokrakstā pierakstījusi klāt.⁶

Interesants un ievērojams cīņots ir fakts, ka 1990.gada jūlijā laikraksts "Mazsalacas Vēstis" sponsorējis bīčvolejbola (pludmales volejbola) sacensības vīriešiem (2 + 2) Mazsalacā. To galvenais iniciators bijis rajona volejbola sekcijas prezidija priekšsēdētājs, republikas kategorijas arbitrs Mārtiņš Seimanis un turnīra

⁵ 1991.gada janvārā "Mazsalacas Vēstis" (nr.18) tiek precizēts, ka par pašvaldības laikrakstu izdevums kļūst ar šo numuru.

⁶ Tas attiecas uz Mazsalacas pilsētas bibliotēkas fondā esošajiem eksemplāriem.

sagatavošanā aktīvi piedalījušies pilsētas jaunieši. Volejbola turnīra laureāti saņēmuši sponsoru prēmijas.⁷

Viktorija Puriņa, kura bijusi iesaistīta laikraksta "Mazsalacas Vēstis" izdošanā, dalījās savās atmiņās par to, kā tolaik taisīja avīzi.

"Bija lielais rasējamais dēlis. Ilze (tehniskais darbinieks pie Guntara Bērziņa Mazsalacas vidusskolā) rakstīja tekstus uz rakstāmmašīnas, ar balto korektoru laboja. Rakstiņi bija tādā lielumā kā platā rakstāmmašīna, kad tos nodrukāja, tie bija platāki nekā avīzē.

Tad uz rasējamā papīra loksnes (A1?, liela liela loksne) izklāja ar rakstāmmašīnu pārrakstītos tekstus, fotogrāfijas, visus uzrakstus u.c. Mākslinieciskā noformētāja Rudīte Taube tos sakārtoja, iezīmēja, koriģēja, salika kopā, lai ir pilna lapa un viss labi izskatās.

Laikraksta "galva" (nosaukums) palika nemainīga, mainījās numuri.

Kad viss bija salikts, ilustrēts, sazīmēts, arī karikatūras, tad to noformēto lielo papīru Jānis Naglis veda uz laikraksta "Liesma" tipogrāfiju. Viņi ofseta drukā pārnesa tekstu uz mazāku izmēru un izdeva laikraksta formātā. Katra lappuse iepriekš bija uz lielā rasēšanas papīra.

Atbildīgais par izdevumu bija Jānis Naglis. Metienu skaits bija dažāds, 900 vai 1000. Ja notikumu priekšvakarā, tad bija lielāka tirāža.

Ziedonis Ziediņš no LNNK Mazsalacas nodaļas gādāja papīru un tipogrāfijas krāsu laikrakstam, jo to bija grūti tolaik dabūt, tāpēc arī laikraksta metieni ir dažādās krāsās, piemēram, zaļā vai zilā, atkarībā no tā, kādu tinti varēja dabūt.

Avīzes struktūra bija paskaidrot un aprakstīt. Izdevumam bija sava literārā lappusīte – Atbalss, kurā rakstīja par notikumiem baznīcā un talkām u.tml.

Avīzes slejas "Sviķurbis" ideja bija Atim Slokam. Izdevumu centāmiem izdot divas reizes mēnesī, bet ne vienmēr sanāca. Maksājām pat nelielu honorāru, ja iesūtīja rakstiņu avīzei.

Mums gadījās arī "slapjais izdevums". Kad avīze uz vietas bija salikta, Jānis Naglis kā vienmēr atbrauca pēc avīzes un veda to uz tipogrāfiju, bet uz ceļa bija melnais ledus. Naglis iebrauc upē aiz tilta uz Valmieras pusi, bet avīze kā par brīnumu palika sausa, tomēr šo avīzes metienu mēs saucām par "slapjo eksemplāru".

Pēc tam, kad atveda avīzes, tās bija vienā lielā gabalā, un vajadzēja tās salocīt, to darīju es pati. Avīze bija pieejama Mazsalacā – avīžu kioskā, gastronomijas veikalā (tagad veikala "Top" ēka), arī Rūjienā – avīžu kioskā, avīzi devām arī bibliotēkām. Laikraksts vēlāk, kad kļuva par Mazsalacas pilsētas pašvaldības izdevumu, nokļuva finansiālās grūtībās, tāpēc beidza pastāvēt."

⁷ Bīčvolejbols Mazsalacā / E.Rudzītis // Liesma (Valmiera).- Nr.116 (25.07.1990), 4.lpp.